

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Старокостянтинівського
інклюзивно-ресурсного центру

_____ Олена ГОЛЮК

Звіт про роботу
Старокостянтинівського інклюзивно-ресурсного центру
за 2020 рік

У своїй діяльності інклюзивно-ресурсний центр керується Конституцією України, Конвенцією про права осіб з інвалідністю, Законами України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про дошкільну освіту”, Постановою Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр”, іншими актами законодавства та Статутом.

Центр є юридичною особою, має печатку, бланки встановленого зразка. Відповідно до нормативних документів має бути самостійний баланс та реєстраційні рахунки в органах Державного казначейства. Але на даний час фінансову діяльність Центру забезпечує централізована бухгалтерія управління освіти виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради.

Оскільки, приміщення центру на капітальному ремонті, управлінням освіти надано тимчасове приміщення для роботи інклюзивно-ресурсного центру на базі загальноосвітньої школи I-III ступенів №4, де організовано інклюзивне навчання.

Затверджено штатну чисельність ІРЦ, відповідно до кількості дітей з особливими освітніми потребами, які проживають в місті та вимог чинного законодавства: 7 працівників:

- директор – 1 ставка;
- вчитель-логопед – 1 ставка;
- вчитель-дефектолог – 1 ставка;
- практичний психолог – 2 ставки;
- вчитель-реабітолог – 1 ставка;
- медична сестра – 1 ставка.

Здійснюючи конкурсний відбір педагогічних працівників, ми зіткнулися із проблемою фахівця вчителя-реабітолога.

Через відсутність коштів у місцевому бюджеті не фінансується посада медичної сестри. Це є порушенням в нашій роботі. Тому що, перебуваючи в приміщенні Центру, діти з особливими освітніми потребами мають бути забезпечені своєчасною медичною допомогою.

Основною метою діяльності Центру є забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами віком від 2 до 18 років на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, в тому числі у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладах освіти, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти, шляхом проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг та забезпечення їх системного кваліфікованого супроводу. Станом на 02.01.2021 року загальна кількість дітей від 2 до 18 років становить 6644, з них 1590 дошкільного, 5054 шкільного віку.

Відповідно до поставленої мети, предметом діяльності Центру є:

- проведення комплексної оцінки з метою визначення особливих освітніх потреб дитини, в тому числі коефіцієнта її інтелекту, розроблення рекомендацій щодо освітньої програми;
- надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг відповідно до потенційних можливостей дитини;
- участь фахівців в командах психолого-педагогічного супроводу дитини з ооп;
- ведення реєстру закладів освіти, а також фахівців. Які надають психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги дітям з ооп;
- надання консультацій та взаємодія з педагогічними працівниками закладів дошкільної та загальної середньої освіти з питань організації інклюзивного навчання;
- надання методичної допомоги педагогічним працівникам щодо особливостей організації надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг дітям з ооп;
- консультування батьків або законних представників;
- моніторинг динаміки розвитку дітей з ооп шляхом взаємодії з батьками та закладами освіти, в яких навчається дитина;
- організація інформаційно-просвітницької діяльності шляхом проведення семінарів, засідань за круглим столом, тренінгів;
- взаємодія з органами місцевого самоврядування, закладами освіти та охорони здоров'я, соціального захисту, службою у справах дітей;
- підготовка звітної інформації про результати діяльності ІРЦ, а також аналітичної інформації.

Основними завданнями комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини є:

- визначення особливих освітніх потреб;
- визначення особливостей розвитку дитини, її сильних та слабких сторін;

- розробка рекомендацій з організації надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг дитині, а також рекомендацій щодо освітньої програми дитини, особливостей організації освітнього середовища, потреби в індивідуальній програмі розвитку;
- розробка рекомендацій щодо організацій освітнього процесу дитини для адміністрації закладу освіти, педагогічних працівників. Батьків або законних представників дитини.

ІРЦ проводить комплексну оцінку у таких випадках:

- звернення батьків або законних представників дитини;
- звернення адміністрації закладів освіти (за наявності згоди батьків або законних представників);
- звернення органів опіки та піклування щодо проведення комплексної оцінки дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування.

Первинний прийом батьків (одного з батьків) або законних представників дитини проводить директор інклюзивно-ресурсного центру, визначає час та дату проведення комплексної оцінки та формує особову справу:

- заява щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини;
- згода батьків (одного з батьків) або законних представників на обробку персональних даних їх неповнолітньої дитини;
- згода батьків (одного з батьків) або законних представників на обробку персональних даних;
- копія документів, що посвідчують особу батьків (одного з батьків) або законних представників;
- копія свідоцтва про народження дитини;
- індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю (у разі інвалідності);
- психолого-педагогічна характеристика дитини із зазначенням динаміки та якості засвоєння знань під час навчання, підготовлена відповідним педагогічним працівником та затверджена керівником відповідного закладу освіти;
- документи щодо додаткових обстежень дитини.

Із собою батьки обов'язково мають форму первинної облікової документації [№ 112/0](#) "Історія розвитку дитини", затвердженої МОЗ, у разі потреби - довідку від психіатра.

Під час проведення комплексної оцінки фахівці інклюзивно-ресурсного центру створюють атмосферу довіри та доброзичливості, враховувати фізичний та емоційний стан дитини, індивідуальні особливості її розвитку, вік, місце проживання, мову спілкування.

Комплексна оцінка проводиться фахівцями інклюзивно-ресурсного центру індивідуально за участю батьків (одного з батьків) протягом 10 днів за такими напрямами:

оцінка фізичного розвитку дитини (визначення рівня загального розвитку дитини, її відповідності віковим нормам, розвитку дрібної моторики, способу пересування);

оцінка мовленнєвого розвитку дитини (визначення рівня мовленнєвого розвитку та використання вербальної/невербальної мови, наявності мовленнєвого порушення та його структури);

оцінка когнітивної сфери дитини (визначення рівня сформованості таких пізнавальних процесів, як сприйняття, пам'ять, мислення, уява, увага);

оцінка емоційно-вольової сфери дитини (виявлення здатності дитини до вольового зусилля, схильностей до проявів девіантної поведінки та її причин);

оцінка освітньої діяльності дитини (визначення рівня сформованості знань, вмінь, навичок відповідно до навчальної програми або основних критеріїв формування вмінь та навичок дітей дошкільного віку).

Практичний психолог пройшла навчання та отримала сертифікат на використання міжнародних методик:

WISC-IV - стандартизована методика для вимірювання інтелекту (*тест*). Застосовується для оцінки здібностей та потенціалу дитини (наявний інтелект), а також набутих знань і навичок. Вимірює вербальний інтелект, сприйняття; мислення; швидкість обробки інформації; пам'ять. Діагностує як порушення інтелектуального розвитку, так і обдарованість. Категорія осіб 6-16 років: діти з ооп (труднощі в навчанні, порушення когнітивного розвитку, СДУГ, легкі і помірні інтелектуальні порушення).

LEITER-3 – тест невербального інтелекту та когнітивних здібностей (*завдання*). Застосовується для оцінки невербального інтелекту. Тест має широкий діапазон складності питань, завдяки чому можна діагностувати як порушення інтелектуального розвитку, так і обдарованість. Категорія осіб від 3 років: з розладами аутистичного спектру, з порушенням слуху, з порушенням мовлення, з порушенням інтелектуального розвитку.

CONNERS-3 – тест для визначення синдрому дефіциту уваги та гіперактивності для дітей 6-18 років. Це сукупність рейтингових шкал, які використовуються для збору інформації про поведінку та почуття дітей в різних ситуаціях.

PEP-3 – тест оцінює поведінкові прояви та здібності дитини. PEP-3 включає 172 завдання, які дитині пропонують виконати та опитувальника для батьків.

CASD – скринінгова шкала розладів аутистичного спектру (*опитувальник*). Охоплює 30 основних і супутніх симптомів аутистичного спектру. Опитувальник за шкалами:

- проблеми з соціальною взаємодією (соціальна ізоляція, обмежена міжособистісна взаємодія, егоцентризм, соціально невибіркова поведінка);
- егоцентризм (проблеми з соціальними навичками);
- персервація (вузьке або незвичайне коло інтересів та ігрової поведінки, стереотипна і повторювальна гра, негативне ставлення до змін, стереотипи);
- соматосенсорні порушення (гіперчутливість, надмірне сенсорне вивчення навколишніх предметів і явищ, тактильне відчуження і крайнє неприйняття, проблеми з харчуванням);
- атипова комунікація та розвиток (порушення мовленнєвої діяльності, спеціальні здібності розвинені краще інших, розлади настрою);
- проблеми з увагою і особистою безпекою (заповнюють батьки).

Кожен фахівець індивідуально здійснює оцінку:

- аналізує й інтерпретує результати оцінювання;
- визначає особливості розвитку дитини;
- визначає потреби у сфері оцінювання;
- розробляє рекомендації з надання психолого-педагогічної допомоги;
- розробляє рекомендації для організації освітнього процесу дитини.

Інформація про результати комплексної оцінки є конфіденційною. Узагальнення результатів комплексної оцінки здійснюється на засіданні фахівців інклюзивно-ресурсного центру (протокол засідання), в якому приймають участь батьки (один з батьків) або законні представники дитини з особливими освітніми потребами.

За результатами засідання складається висновок про комплексну оцінку, в якому зазначаються загальні дані про дитину з особливими освітніми потребами, її сім'ю (батьків (одного з батьків) або законних представників, братів, сестер), умови виховання в сім'ї, стан здоров'я дитини, заклад освіти, де навчається дитина, напрями проведення комплексної оцінки, загальні висновки, рекомендації, прізвище, ім'я, по батькові фахівців, які проводили оцінку.

Інформування батьків проводиться у вигляді бесіди за відсутності дитини з урахуванням таких вимог:

- бесіда з батьками будується на доступному для них рівні використання термінології, чітко структуруючи матеріал;
- бесіда враховує батьківські почуття любові до дитини: необхідно підкреслювати позитивні сторони дитини, детально розяснювати суть

труднощів у розвитку дитини та водночас подавати конструктивні пропозиції з їх подолання;

- бесіда побудована в конструктивному напрямі, оскільки психолого-педагогічна допомога буде недостатньо ефективною, якщо батьки не стануть активними союзниками.

Висновок про комплексну оцінку реєструється у відповідному журналі та надається батькам (одному з батьків) або законним представникам дитини з особливими освітніми потребами.

Отже, впродовж 2020 року комплексну оцінку пройшли **345** дітей. З них:

- 321 дитина дошкільного віку
- 24 дитини шкільного віку.

За нозологіями:

- з порушенням слуху – 1 дитина;
- з порушенням опорно-рухового апарату – 3 дитини;
- із затримкою психічного розвитку – 13 дітей;
- з інтелектуальними порушеннями 11 дітей (легка розумова відсталість);
- з розладами спектру аутизму – 12 дітей;
- з тяжкими порушеннями мовлення – 305 дітей.

За рекомендаціями ІРЦ та заявами батьків інклюзивне навчання організовано у 8 групах 4 закладів дошкільної освіти для 13 дітей дошкільного віку та 14 класах 5 закладів загальної середньої освіти для 20 учнів. Введено 8 посад асистента вихователя, 14 посад - асистента вчителя, що відповідає кількості інклюзивних класів. На базі загальноосвітньої школи I-III ступенів № 4 створено ресурсну кімнату.

У 2020-2021 навчальному році в закладах загальної середньої освіти організовано інклюзивне навчання для 20 дітей з особливими освітніми потребами, з них 9 учнів (за заявами батьків та висновків ІРЦ) відвідують гуртки в Станції юних техніків.

Гуртківці можуть випробувати себе в різних видах діяльності та обрати для себе напрям, який їм найбільш цікавий:

гурток автотематизації відвідують 3 дитини з особливими освітніми потребами з різними нозологіями (інтелектуальні порушення, порушення опорно-рухового апарату та затримка психічного розвитку);

гурток початкове технічне моделювання відвідують 4 дитини (2 дітей з інтелектуальними порушення, 1 дитина з порушенням опорно-рухового апарату та 1 дитина з раннім аутистичним спектром);

гурток геометричне моделювання відвідують 2 дитини (дитина із синдромом Дауна та дитина із затримкою психічного розвитку);

гурток технічний дизайн відвідує дитина з порушенням слуху.

Адміністрація та керівники гуртків створили умови для творчого розвитку кожної дитини з особливими потребами, надають можливість реалізувати свої творчі досягнення, підвищити самооцінку та розвивати самостійність та життєтворчість.

Окрім проведення комплексної оцінки в Центрі надаються психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги дітям з особливими освітніми потребами, які навчаються у закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладах освіти, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти (не відвідують заклади освіти) та не отримують відповідної допомоги. Протягом року фахівцями Центру проведено **1114 корекційно-розвиткових занять**. З них:

вчителем-логопедом – 290,

вчителем-дефектологом – 251,

практичними психологами – 573 занять з дітьми з особливими освітніми потребами.

Також фахівці беруть участь в командах психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої та дошкільної освіти з метою моніторингу динаміки розвитку дитини не рідше, ніж двічі на рік. Заклади освіти міста повністю укомплектовані посадами практичних психологів. На базі закладів дошкільної освіти відкрито 18 груп спеціального призначення (логопедичних), де отримують корекційно-розвиткові послуги 305 дітей з порушенням мовлення.

Для здійснення психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються інклюзивно з 01.09.2020 року додатково введено 1 ставку вчителя-логопеда у загальноосвітній школі I-III ступенів №4.

У Центрі ведеться реєстр дітей, які пройшли комплексну оцінку і перебувають на обліку в ІРЦ, за згодою їх батьків (одного з батьків) або законних представників на обробку персональних даних неповнолітньої дитини та реєстр закладів освіти, а також реєстру фахівців, які надають психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги дітям з особливими освітніми потребами за їх згодою.

Одним з напрямків діяльності Центру є надання консультацій та взаємодія з педагогічними працівниками закладів дошкільної, загальної середньої освіти з питань організації інклюзивного навчання. Впродовж року педагогічним працівниками фахівцями ІРЦ надано **938 консультацій**:

вчителем-логопедом – 234,

вчителем-дефектологом – 231,

практичними психологами – 357.

Пріоритетним напрямком роботи ІРЦ є надання методичної допомоги педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої освіти,

батькам або законним представникам дітей з особливими освітніми потребами щодо особливостей організації надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг таким дітям. Випущено поради для педагогічних працівників та батьків, які беруть безпосередню участь у навчанні та вихованні дітей з ООП; буклети: до всесвітнього дня осіб з вадами мовлення, дітей із синдромом Дауна, осіб з ДЦП, проведено методичні об'єднання: для педагогів інклюзивного та індивідуального навчання, асистентів ЗЗСО та ЗДО.

Проведено семінари для вчителів інклюзивного навчання «Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП», для асистентів вчителів та вчителів інклюзивних класів «Командна робота при супроводі дитини з ООП», для вчителів індивідуального навчання «Щодо критеріїв оцінювання учнів з ООП»; тренінги для педагогічних працівників «Збереження та зміцнення психологічного здоров'я педагога», для вчителів та асистентів вчителів інклюзивних класів «Особливості роботи асистента вчителя в закладах освіти з інклюзивним навчанням», для педагогічних працівників «Діти з ООП. Правила взаємодії з ними».

Щоквартально випускається «Вісник Старокостянтинівського інклюзивно-ресурсного центру», де висвітлюються важливі питання щодо діяльності центру, напрямків корекційно-розвивальної роботи відповідно до нозологій, корисні інтернет ресурси та літературні джерела, які актуальні в роботі з особами з ООП.

Важливим напрямом роботи Центру є робота з батьками. Консультування батьків або законних представників дітей з особливими освітніми потребами стосовно мережі закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти, інших закладів освіти, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти, та зарахування до цих закладів, надання консультативної та психологічної допомоги, проведення бесід з батьками (законними представниками) дітей з особливими освітніми потребами у формуванні позитивної мотивації щодо розвитку таких дітей. Протягом 2020 року фахівцями надано **1184 консультацій**:

вчителем-логопедом – 301,

вчителем-дефектологом – 245,

практичними психологами – 441.

З метою поширення знань про особливості навчання, консультування, діагностики дітей з особливими освітніми потребами фахівці ІРЦ брали участь у роботі команд супроводу дітей з особливими освітніми потребами, проведено семінари-практикуми, тренінги, засідання круглих столи, методичні заходи, оновлюється сайт Старокостянтинівського інклюзивно-ресурсного центру, сторінки фахівців у Facebook. Серед учасників груп є

батьки, які виховують дітей з ООП, психологи шкіл та ЗДО, керівники закладів.

Одним з напрямків роботи є взаємодія з місцевими органами виконавчої влади, закладами освіти, закладами охорони здоров'я, закладами соціального захисту населення, службами у справах дітей, щодо надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами.

Протягом року фахівці Центру тісно співпрацювали із управлінням освіти (доповідь на колегії, виробничі наради), методичним кабінетом (доповідь на раді методичного кабінету), керівниками закладів дошкільної та загальної середньої освіти (виробничі наради), заступниками директорів з навчально-виховної роботи (інструктивно-методичні наради), медичними сестрами (семінар, круглий стіл), вчителями індивідуального та інклюзивного навчання (методичні об'єднання, семінари-практикуми, круглі столи), асистентами вихователів/вчителів (семінар, круглий стіл, тренінг), практичними психологами (методичні об'єднання, семінар), вчителями-логопедами (методичні об'єднання, семінари-практикуми, тренінги, майстер-класи).

Фахівцями ІРЦ проведено веселі, радісні свята для дітей з особливими освітніми потребами. Хорошою традицією стало виготовлення виробів з природних матеріалів, присвячених святу Осені. Кожен учень мав можливість відкрити свої таланти і втілити неперевершену фантазію, проявити оригінальність, естетику та втілити творчий задум.

Плідним та насиченим виявився грудень 2020 року. Фахівцями ІРЦ було проведено багато акцій та заходів: в рамках проведення Міжнародного дня осіб з інвалідністю 03.12.2020 року на базі Старокостянтинівського інклюзивно-ресурсного центру відбувся конкурс на кращий малюнок «З любов'ю в серці» у двох вікових категоріях – 6-10 років та 11-15 років. Діти з інвалідністю презентували виставку творчих робіт «Веселі фантазії» та відбулася година спілкування «Милосердя-краса душі», «Ти не один», книжкова виставка «Співчуття править світом». Впродовж тижня, з 14.12.2020 по 18.12.2020 року, стартувала акція присвячена до Дня Святого Миколая. Протягом цього часу діти мали змогу зобразити всі свої бажання та мрії в листі до Миколая та створити аплікацію на святкову тематику.

Від налагодженої співпраці між ІРЦ та закладами охорони здоров'я залежить:

- інформування ІРЦ про стан здоров'я дитини, наявність психофізичних порушень (за згодою батьків) для здійснення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини;

- направлення батьків дітей з ООП до закладу охорони здоров'я для забезпечення допомоги поза системою освіти (лікування);

- узагальнення звіту про кількість дітей з порушенням психофізичного розвитку по нозологіях.

ІРЦ співпрацює із міськрайонною організацією Товариства Червоного Хреста України. Головою Товариства Зоєю Скакун проведено заняття для фахівців по наданню першої медичної допомоги.

Від ефективності налагодженої взаємодії між ІРЦ та закладами соціального захисту залежить:

- виявлення дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківських прав, які мають особливі освітні потреби, з метою забезпечення їхнього права на навчання;
- отримання дітьми з інвалідністю соціальної допомоги;
- виявлення та допомога дітям, які не охоплені освітою.

Значна увага в центрі приділяється підвищенню професійного рівня фахівців. З цією метою фахівці відвідують тренінги, семінари, вебінари, майстер класи із застосування сучасної спеціальної педагогіки та психології.

Інклюзивно-ресурсний центр провадить діяльність з урахуванням таких принципів, як повага та сприйняття індивідуальних особливостей дітей, дотримання найкращих інтересів дитини, недопущення дискримінації та порушення прав дитини.

Директор Старокостянтинівського
інклюзивно-ресурсного центру

Олена ГОЛЮК